

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finnmarkun staatinhallittija*

September 2021

Utvikling i økonomiske nøkkeltall for Troms og Finnmark i 2020

Folketallsutvikling 1. halvår 2021

Foto: Rohkunborri nasjonalpark_foto_KarlOttoJacobsen

Kilder: SSB, 15. juni 2021

Utvikling i sentrale økonomiske nøkkeltall for 2020

- Samlet netto driftsresultat i fylket siste år endte på 2,4 %. Dette var klart bedre enn fjoråret og kun tre kommuner i fylket hadde svakere resultater enn året før.
- Hele 22 kommuner hadde et netto driftsresultat over det anbefalte nivået på 1,75 %. Fire kommuner hadde negativt netto driftsresultat, dette betyr at de har måtte bruke oppsparte midler for å avlegge regnskap i balanse.
- Det er positivt at nivået på disposisjonsfondene har økt i mange kommuner i fylket, og samlet har nivået økt fra 6,2 % i 2019 til 7,4 % i 2020.
- Nivået på netto lånegjeld i fylket er fortsatt høyt. Samlet ligger vårt fylke høyst i landet, og ca. 16 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Kommunene i vårt fylke har i tillegg høyere rente- og avdragsbelastning og høyere renteesponering enn resten av landet, noe som medfører en større sårbarhet ved en eventuell renteoppgang.
- De gode resultatene nasjonalt, og i fylket, kan blant annet forklares med store utbetalinger fra Havbruksfondet og reduserte pensjonskostnader. I tillegg har smittesituasjonen medført at mange planlagte aktiviteter ikke har blitt gjennomført.
- Vi gjør oppmerksom på at de bedre netto driftsresultatene i 2020 ikke nødvendigvis er et godt mål på kommunenes underliggende driftsbalanse. På grunn av koronasituasjonen er det blant annet inntektsført øremerkede tilskudd i 2020 hvor utgiftene først kommer i 2021.

Korona

Både den nasjonale arbeidsgruppen og KS har konkludert med at kommunene som helhet i stor grad er kompensert for merutgiftene i 2020, men at enkeltkommuner kan ha kommet dårligere ut. Statsforvalteren har ikke full oversikt over sluttresultatene i forhold til korona i den enkelte kommune.

Kommuner i ROBEK, og kommuner i faresonen for innmelding i ROBEK

- Pr. i dag er Karasjok og Porsanger i ROBEK-registeret.
- Kåfjord har et udekket underskudd fra 2019 som må dekkes i 2021 for å unngå ROBEK. Gjenstående underskudd pr. 31.12.2020 er ca. 7,7 mill. kr. og utgjør 2,96 % av brutto driftsinntekter. Kommuner som har samlet underskudd større enn 3 % skal meldes direkte inn i ROBEK.
- Gamvik har en uavklart ubalanse i økonomiplanen for 2021-2024, og innmelding i ROBEK er til vurdering. Kommunen hadde et underskudd på 2 mill. kr. i 2020.

Folketallsutvikling 1. halvår 2021

Folketallet i fylket gikk ned første halvår, fra 242 168 ved årets start til 241 680 ved utgangen av andre kvartal. I første kvartal var det en svak vekst på 112 innbyggere, mens det i 2. kvartal var en reduksjon på 600 innbyggere. På landsbasis ser vi at befolkningsveksten er ulikt fordelt mellom fylkene i første halvår. Trøndelag, Møre og Romsdal og Troms og Finnmark har alle reduksjon i folketallet første halvår. Størst vekst i samme periode har det vært i Viken.

Innhold

1. Om rapporteringen og tallgrunnlaget	3
2. Utvikling i sentrale nøkkeltall	4
2.1 Netto driftsresultat	4
2.2 Regnskapsmessig resultat	6
2.3 Utbetalinger fra Havbruksfondet	6
2.4 Netto lånegjeld.....	7
2.5 Netto renteeksponert gjeld.....	9
2.6 Netto renter og avdrag	11
2.7 Disposisjonsfond	13
3. Sammenlikning med andre fylker - sentrale nøkkeltall.....	15
4. Folketallsutvikling.....	17

1. Om rapporteringen og tallgrunnlaget

Denne rapporten bygger på vår rapport fra april 2021. Vi har nå oppdatert rapporten med de endelige KOSTRA¹-tallene som ble publisert 15. juni 2021, samt lagt til noen ekstra tabeller blant annet om renteeksponert gjeld og netto renter og avdrag.

Vi benytter i rapporten tall på konsernnivå². Konsernregnskap består av kommuneregnskap og regnskapene til kommunale foretak (KF), interkommunale samarbeider og Interkommunale selskaper (IKS). Interkommunale samarbeider er inkludert i vertskommunens konsernregnskap. Regnskapene til IKS er fordelt på eierkommunene etter eierandeler hentet fra Foretaksregisteret i Brønnøysund.

I statistikken benyttes Landet uten Oslo som en indikator. Oslo ivaretar både kommunale og fylkeskommunale oppgaver og derfor ikke er direkte sammenliknbar med øvrige kommuner i landet.

I tabeller hvor det er brukt farger representerer grønt de sterkeste verdiene og rødt de svakeste verdiene.

¹ KOSTRA står for KOMMune-STAT-Rapportering. KOSTRA ble startet som et prosjekt i 1995 med formål å samordne og effektivisere all rapportering fra kommunene til staten, samt å sørge for relevant styringsinformasjon om kommunal virksomhet, måle ressursinnsats, prioritering og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner. Fra 2001 var alle kommuner og fylkeskommuner med i KOSTRA. KOSTRA baseres på elektronisk innrapportering fra kommunene til SSB, samt på data fra en rekke andre kilder i og utenfor SSB

² Kommunene har i 2020 utarbeidet konsoliderte regnskap. SSBs nøkkeltallsoversikter tar imidlertid fremdeles utgangspunkt i konserntall, og det er disse tallene som benyttes i denne rapporten.

2. Utvikling i sentrale nøkkeltall

2.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat blir sett på som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere den økonomiske situasjonen i kommunene, og viser hva som er igjen etter at alle årets utgifter er trukket fra alle årets inntekter. Netto driftsresultat viser med andre ord hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet.

Teknisk beregningsutvalgs anbefalte nivå for netto driftsresultat er 1,75 % av brutto driftsinntekter. Anbefalingen gjelder i utgangspunktet for sektoren samlet (alle kommunene i Norge). Hva som vil være et tilstrekkelig nivå på netto driftsresultat kan variere fra kommune til kommune, og må særlig sees i sammenheng med lånegjeld, fremtidig investeringsbehov/lånebehov, nedbetalingstiden på lånegjelden og nivået på buffere/disposisjonsfond.

Tabellen viser netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, i 2018-2020.

Netto driftsresultat (i prosent av brutto driftsinntekter)	2018	2019	2020
Gratangen	2,8	-4,8	10,3
Karlsøy	13,6	-1,2	9,7
Kvænangen	12,5	-2,7	9,5
Lebesby	8,5	4,8	9,4
Vardø	2,9	-0,8	8,6
Måsøy	12,2	5,8	8,6
Loppa	18,2	-2,6	7,8
Ibestad	14,4	-13,0	7,3
Kvæfjord	5,2	1,3	6,6
Kautokeino	6,1	5,6	6,4
Salangen	4,5	0,4	5,5
Berlevåg	1,3	-0,7	5,3
Nordkapp	7,0	3,0	5,1
Skjervøy	8,3	-1,0	4,8
Nesseby	5,9	3,1	4,7
Hammerfest	Ny fra 2020	Ny fra 2020	4,4
Balsfjord	3,1	-1,0	4,2
Karasjok	-3,3	-1,3	3,3
Senja	Ny fra 2020	Ny fra 2020	3,2
Båtsfjord	1,2	2,0	2,8
Tana	-1,3	0,2	2,7
Dyrøy	6,9	-5,2	2,0
Tromsø	-1,1	-2,3	1,7
Harstad	4,1	0,2	1,3
Lavangen	3,7	-6,0	1,1
Gamvik	0,0	-1,9	1,1
Nordreisa	1,8	-3,6	1,0
Porsanger	-5,4	-0,1	1,0
Hasvik	6,1	-1,1	0,9
Vadsø	1,0	-0,2	0,5
Bardu	-3,5	-2,6	0,5
Kåfjord	2,3	-4,2	0,4
Målselv	-0,2	1,5	0,3
Sør-Varanger	2,5	1,8	0,3
Alta	1,4	0,0	0,0
Lyngen	2,1	0,5	-0,1
Storfjord	1,2	-5,5	-0,8
Sørreisa	-1,0	-3,5	-1,2
Tjeldsund	Ny fra 2020	Ny fra 2020	-2,6
Troms og Finnmark	2,3	-1	2,4
Landet uten Oslo	2,2	1,5	2,5

Samlet netto driftsresultat i fylket har styrket seg siste år, fra - 1,0 % 2019 til 2,4 % i 2020.

Det var også en forbedring på landsbasis, og resultatet for landet uten Oslo ble i 2020 på 2,5 %.

Hele 22 kommuner i Troms og Finnmark hadde et netto driftsresultat over det anbefalte nivået på 1,75 % i 2020.

Kun 3 kommuner hadde svakere resultater i 2020 enn i 2019.

Lyngen, Storfjord, Sørreisa og Tjeldsund hadde alle negative netto driftsresultater i 2020. I en slik situasjon er en avhengig av oppsparte midler fra tidligere år for å unngå regnskapsmessig merforbruk

2.2 Regnskapsmessig resultat

I forbindelse med ny kommunelov ble regnskapsføringen til kommunene lagt om. Fra regnskapsåret 2020 vil merforbruk i driftsregnskapet måtte dekkes samme regnskapsår av kommunens disposisjonsfond. Dette betyr at hvis kommunen har et merforbruk, så vil dette først søkes dekket ved å stryke avsetninger til investering og dekning av tidligere års underskudd. Hvis dette ikke er tilstrekkelig må merforbruket så langt som mulig dekkes av de midlene som er tilgjengelig på kommunens disposisjonsfond.

Alle kommunene i fylket som hadde underskudd fra 2019 har dekket dette inn i 2020, med unntak av Kåfjord kommune. De hadde et underskudd i 2019 på ca. 8,6 mill. kr., hvorav kun ca. 0,9 mill. kr. er dekket i 2020. Gjenstående er pr. 31.12.2020 ca. 7,7 mill. kr. og utgjør 2,96 % av brutto driftsinntekter. Kommuner som har samlet underskudd større enn 3 % meldes direkte inn i ROBEK.

Ingen kommuner i fylket har pådratt seg *nytt* merforbruk i kommuneregnskapet (kommunekassa) i 2020 med unntak av Gamvik som hadde et underskudd på 2 mill. kr.

Flere av kommunene våre har imidlertid måtte bruke strykninger eller midler fra disposisjonsfond for å gå i balanse siste år. I henhold til ROBEK-reglene er det merforbruk i *kommuneregnskapet (kommuneregnskap eksklusive KF og IKS)* som danner grunnlag for eventuelle innmeldinger i ROBEK.

Status ROBEK- kommuner.

- Porsanger dekte inn ca. 1 mill. kr. av tidligere års underskudd i 2020, dette var 3,7 mill. kr. lavere enn budsjettet. Gjenstående underskudd utgjør pr. 31.12. 2020 ca. 20,3 mill. kr.
- Karasjok dekte inn ca. 5,5 mill. kr av tidligere års underskudd i 2020, dette var 0,5 mill. kr. lavere enn budsjettet. Gjenstående underskudd utgjør pr. 31.12.2020 ca. 6,2 mill. kr.

2.3 Utbetalinger fra Havbruksfondet

Utbetalingene fra Havbruksfondet de siste årene har hatt betydning for de gode resultatene i fylket, og spesielt i 2018 og 2020 har det vært betydelige utbetalinger.

Under følger en oversikt over utbetalinger fra Havbruksfondet til kommunene i Troms og Finnmark i 2018, 2019 og 2020. Oversikten viser også hvor mye dette samlet har utgjort i prosent av kommunenes brutto driftsinntekter i 2020.

Kommune	Utbetalinger 2018 <i>(i kroner)</i>	Utbetalinger 2019 <i>(i kroner)</i>	Utbetalinger 2020 <i>(i kroner)</i>	Sum 2018-2020 <i>(i kroner)</i>	Samlet utbetaling 2018-2020 i prosent av brutto driftsinntekter 2020 <i>(i prosent)</i>
TROMSØ	30 753 444	2 367 279	28 905 279,39	62 026 002	0,9 %
HARSTAD	39 252 693	8 247 578	32 214 761,57	79 715 032	3,4 %
KVÆFJORD	14 127 307	1 088 359	11 158 822,02	26 374 488	6,1 %
TJELDSUND*	14 510 888	4 479 141	13 237 928,72	32 227 958	7,0 %
IBESTAD	28 077 061	2 161 163	22 158 150,92	52 396 375	27,2 %
GRATANGEN	11 063 976	5 852 243	8 737 944,35	25 654 163	15,6 %
LAVANGEN	6 490 340	500 012	5 126 564,48	12 116 917	7,8 %
SALANGEN	6 923 029	533 346	5 468 335,44	12 924 711	3,7 %
SØRREISA	2 596 569	200 005	2 050 625,79	4 847 200	1,5 %
DYRØY	16 005 999	1 233 085	12 642 677,62	29 881 762	18,5 %
SENJA*	73 684 075	18 218 020	67 664 954,94	159 567 050	9,0 %
KARLSØY	35 952 752	2 765 066	29 375 214,47	68 093 032	22,0 %
LYNGEN	3 894 204	300 007	3 075 938,69	7 270 150	2,1 %
KÅFJORD	2 596 136	200 005	2 050 625,79	4 846 767	1,9 %
SKJERVØY	38 752 109	2 831 735	29 033 443,50	70 617 287	18,9 %
NORDREISA	7 715 783	477 789	6 094 915,55	14 288 487	2,8 %
KVÆNANGEN	19 835 075	1 377 255	15 658 806,39	36 871 136	17,1 %
HAMMERFEST*	50 310 630	14 285 103	59 799 096,18	124 394 829	7,9 %
ALTA	46 448 489	7 158 512	38 874 168,83	92 481 169	4,2 %
LOPPA	22 628 165	1 743 320	20 129 740,24	44 501 225	26,8 %
HASVIK	7 246 495	557 513	5 716 119,39	13 520 128	8,6 %
MÅSØY	17 178 055	4 435 509	20 451 574,56	42 065 139	20,6 %
NORDKAPP	13 842 886	6 696 430	17 393 294,04	37 932 610	10,8 %
LEBESBY	13 142 428	5 532 487	11 406 605,97	30 081 521	13,2 %
NESSEBY	7 614 345	586 681	6 015 168,99	14 216 195	8,7 %
BÅTSFJORD	2 596 136	4 178 124	3 360 747,83	10 135 008	3,8 %
SØR-VARANGER	12 937 411	996 691	10 218 951,86	24 153 054	2,3 %
Sum Troms og Finnmark	546 176 479	99 002 457	488 020 458	1 133 199 393	5,3 %

* For Tjeldsund, Senja og Hammerfest som er nye kommuner fra 2020, er tallene for 2018 og 2019 summen av de gamle kommunene

2.4 Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg gjøres det fradrag for totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden. Alt av netto lånegjeld er imidlertid ikke renteeksponert gjeld, det vil si gjeld der en økning i renten påvirker budsjettbalansen i kommunen, se nærmere omtale pkt. 2.5

Tabellen under viser netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter i perioden 2018-2020.

Netto lånegjeld (i prosent av brutto driftsinntekter)	2018	2019	2020
Berlevåg	141,5	164,7	202,6
Vadsø	151,9	158,8	169,2
Hammerfest	Ny fra 2020	Ny fra 2020	167,0
Ibestad	88,5	121,7	149,2
Sør-Varanger	124,4	135,6	136,2
Båtsfjord	85,6	92,9	132,5
Storfjord	90,1	119,9	131,0
Tana	127,7	126,7	129,5
Tromsø	122,7	123,8	124,0
Lyngen	157,7	162,0	122,6
Vardø	135,2	123,2	120,6
Harstad	118,5	119,4	117,8
Tjeldsund	Ny fra 2020	Ny fra 2020	115,5
Alta	93,1	104,7	109,9
Kåfjord	143,0	121,9	108,9
Bardu	84,3	78,4	107,4
Dyrøy	74,7	89,6	106,8
Nordkapp	89,0	99,6	105,1
Kvænen	79,2	113,3	102,8
Målselv	86,7	100,6	95,7
Senja	Ny fra 2020	Ny fra 2020	93,8
Gamvik	88,8	81,9	93,6
Sørreisa	84,0	88,3	91,8
Skjervøy	80,3	97,4	91,8
Nordreisa	82,6	83,9	89,1
Lebesby	92,2	90,0	89,0
Salangen	81,6	81,6	79,4
Balsfjord	88,7	83,3	78,9
Nesseby	74,5	72,7	76,0
Karlsøy	82,1	81,2	74,0
Lavangen	59,5	74,7	71,4
Gratangen	63,3	66,8	68,5
Porsanger	62,8	61,1	62,6
Måsøy	70,3	70,8	61,5
Kvæfjord	40,6	53,7	58,6
Karasjok	51,0	55,3	58,6
Kautokeino	54,0	62,8	53,0
Hasvik	39,7	42,7	37,0
Loppa	16,2	17,3	11,9
Troms og Finnmark	105,1	110,4	112,7
Landet uten Oslo	87,5	91,2	96,1

Det har siste år vært en svak økning i netto lånegjeld i fylket fra 110,4 % i 2019 til 112,7 % i 2020.

Tallene påvirkes noe av høy netto lånegjeld i Tromsø kommune (124,0 %). Uten Tromsø har fylket samlet en netto lånegjeld på 108,8 %.

For landet som helhet økte netto lånegjeld fra 91,2 % i 2019 til 96,1 % i 2020.

Det er stor variasjon i gjeldsnivået i fylket og 19 av kommunene i Troms og Finnmark har høyere gjeldsnivå enn landsgjennomsnittet pr. 2020.

Flere kommuner i fylket har svært høy nettolånegjeld, og Berlevåg har høyest gjeldsnivå i landet sett i forhold til inntektene. I andre enden av skalaen har vi Loppa som har det laveste nivået på netto lånegjeld i landet.

Om lag halvparten av kommunene i fylket økte lånegjelden siste år.

2.5 Netto renteeksponert gjeld

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er ansett som et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden. Alt av netto lånegjeld vil imidlertid ikke være **renteeksponert gjeld**.

Hverken investeringer knyttet til selvkostanlegg som dekkes gjennom gebyrer fra innbyggerne eller investeringer som er omfattet av rentekompensasjonsordninger (skole, kirke og sykehjem) er renteeksponert.

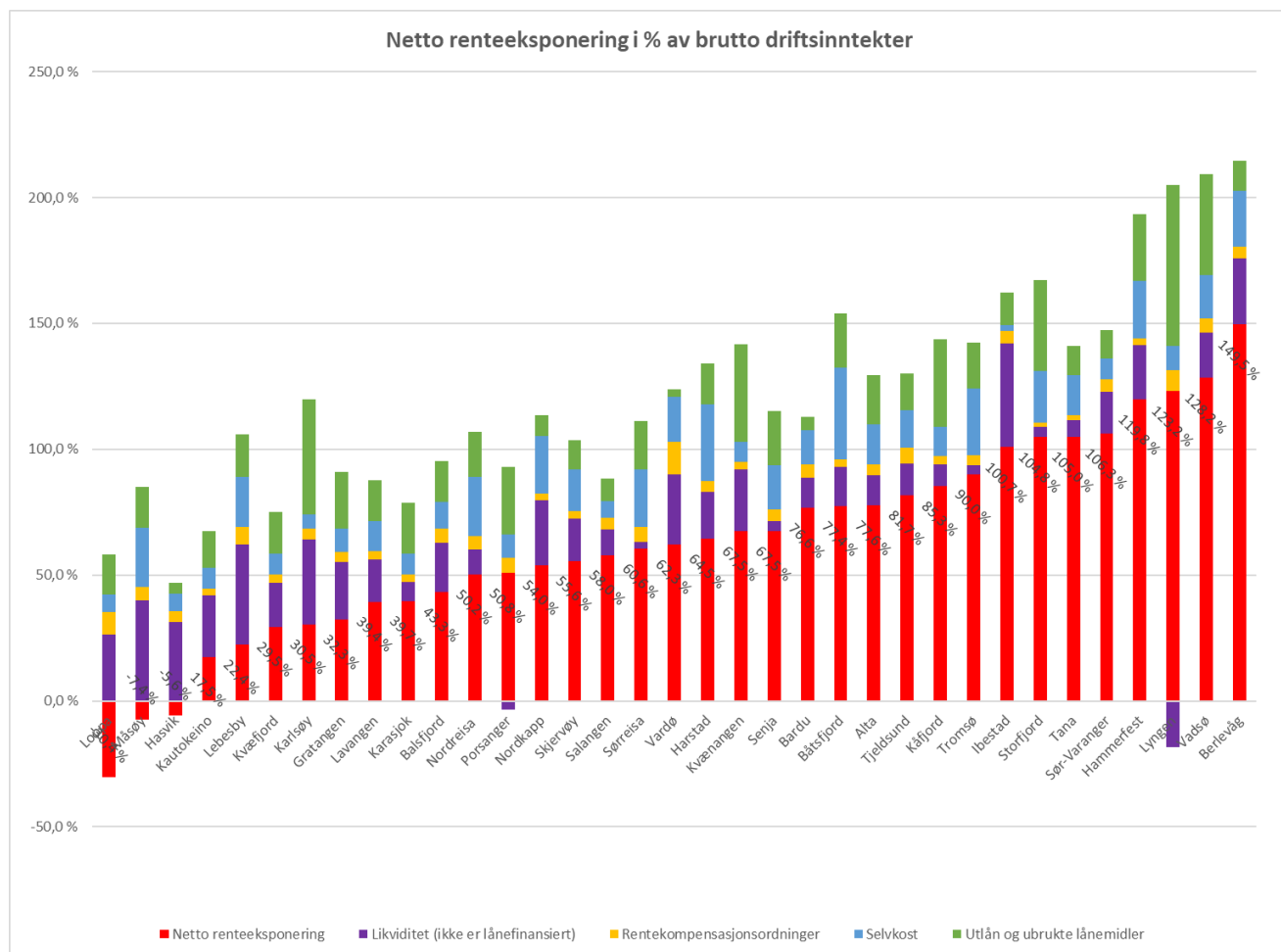
Det samme gjelder kommunens rentebærende plasseringer (bankinnskudd og plasseringer i sertifikat- og obligasjonsmarkedet). Dette er den delen av kommunenes likviditet som ikke er lånefinansiert. Ved en eventuell renteoppgang vil inntektene fra disse øke og vil delvis kunne motsvare effekten som en økt rente har på gjelden.

En renteeksponering på 50 prosent innebære f. eks at ved en økning i renten på ett prosentpoeng vil kommunens netto renteutgifter øke tilsvarende 0,5 prosent av driftsinntektene, før det tas hensyn til eventuell rentebindinger/fastrentelån. Kommuner med en negativ renteeksponering vil i utgangspunktet tjene på en renteoppgang.

Kommunens i Troms og Finnmark har i tillegg til høy netto lånegjeld også høy renteeksponering sammenliknet med resten av landet. Nivået på renteeksponeringen i vårt fylke er ca. 25 % høyere enn nivået for resten av landet.

Selv om rentenivået gjennomgående har vært lavt over flere år er det viktig at kommunene tar høyde for at en eventuell økning i lånerenten for mange vil kunne gjøre store utslag på bunnlinjen i regnskapet.

Figuren under viser sammensetning av kommunens gjeld i 2020, og hvor mye netto renteeksponering utgjør i prosent av brutto driftsinntekter.

Summen av søylene i ulike farger tilsvarer langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser.

Dersom vi trekker ut utlån og ubrukte lånemidler (grønn søyle) kommer vi til det som tilsvarer netto lånegjeld.

Trekker vi ut selvkost (blå), rentekompensasjonsordninger (gul) og likviditet som ikke er lånefinansiert (lilla) kommer vi til de røde søylene som viser kommunenes netto renteeksponering.

Figuren viser at Berlevåg, Vadsø og Lyngen har høyest renteeksponering av kommunene i fylket.

Loppa, Måsøy og Hasvik har negativ netto renteesponering, dette kommer av at kommunene har lav gjeld og høy likviditet som ikke er lånefinansiert (store disposisjonsfond). Disse kommunene vil kunne ha positive effekter av en renteoppgang.

Lyngen og Porsanger har en negativ likviditet (dvs. en oransje søyle under null), dette illustrerer at kommunene i realiteten ikke har «egen» rentebærende likviditet – kassakreditten/de ubrukte lånemidlene overstiger det som står inne på kommunens bankinnskudd, sertifikater og obligasjoner.

For kommunene Målselv, Dyrøy, Gamvik og Nesseby mangler KOSTRA-tall for netto renteesponert gjeld og disse kommunene er derfor ikke tatt med i figuren.

2.6 Netto renter og avdrag

Tabellen viser netto renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter, i perioden 2018-2020.

Netto renter+ netto avdrag (i prosent av brutto driftsinntekter)	2018	2019	2020
Lyngen	7,7	10,1	9,2
Vadsø	8,9	9,3	9,0
Storfjord	5,8	7	8,1
Nordkapp	7,2	8	7,4
Hammerfest	Ny fra 2020	Ny fra 2020	7,0
Lebesby	5,08	6,4	7,0
Harstad	5,5	5,5	6,3
Alta	4,7	6,1	6,3
Tromsø	6,6	7,6	6,2
Dyrøy	4,9	5,7	6,1
Kåfjord	3,2	6,1	6,0
Berlevåg	5,3	6	5,8
Målselv	4,7	5	5,7
Sørreisa	6	5,9	5,7
Senja	Ny fra 2020	Ny fra 2020	5,7
Vardø	7,3	7,1	5,6
Gamvik	6,3	6,1	5,6
Bardu	5,5	5,8	5,4
Tana	6,2	6,2	5,2
Sør-Varanger	4,7	5,3	5,2
Karlsøy	4	4,2	5,2
Salangen	5,2	5,4	5,1
Nesseby	6,4	5,8	5,1
Nordreisa	4,8	5	5,0
Balsfjord	5,6	5,6	4,9
Tjeldsund	Ny fra 2020	Ny fra 2020	4,8
Lavangen	4	4,3	4,6
Skjervøy	3,4	4,7	4,6
Måsøy	5,4	6	4,4
Båtsfjord	3,4	2,9	4,4
Ibestad	3,5	12,3	4,2
Kvænangen	3,1	4,2	4,2
Karasjok	3,7	4,3	4,1
Gratangen	3,5	4	4,0
Porsanger	4,2	4	3,9
Kautokeino	1,4	1,6	2,2
Loppa	2,2	1,9	1,7
Kvæfjord	1,7	1,9	1,7
Hasvik	1,3	1,5	1,6
Troms og Finnmark	5,5	6,2	5,8
Landet uten Oslo	4,2	4,3	4,5

Kommunenes rente- og avdragsbelastning avhenger av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andelen fremmedkapital, nedbetalingstid o.l. Ekstraordinære avdrag som føres i investeringsregnskapet og tap/gevinst på finansielle instrumenter inngår ikke i denne indikatoren.

Tabellen viser at for 28 av kommunene i fylket er kapitalutgiftene større enn for landsgjennomsnittet (4,5 %). Dette betyr at en større andel av driftsinntektene i kommunene i Troms og Finnmark går til å dekke kapitalutgifter, og det blir dermed mindre til løpende drift.

Lyngen (9,2 %), Vadsø (9,0 %) og Storfjord (8,1 %) har høyst kapitalutgifter i prosent av brutto driftsinntekter, mens Hasvik (1,6 %) har de laveste kapitalutgiftene.

Fylkets samlede rente- og avdragsbelastning er redusert med 0,4 prosentpoeng fra 2019. Nedgangen kan blant annet forklares med nedgang i rentenivået.

Utviklingen på landsbasis er fortsatt svakt stigende og økte siste år med 0,2 prosentpoeng.

Mange kommuner benytter seg av muligheten som ligger i kommuneloven til kun betale minimumsavdrag. Dette gjør at de årlige avdragsutgiftene reduseres, men kommunene pådrar seg samtidig økte renteutgifter slik at de samlede kapitalutgiftene vil kunne øke.

2.7 Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter kan si noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har i sin løpende drift. Utviklingen i disposisjonsfond må sees i sammenheng med utviklingen i netto driftsresultat.

Tabellen viser disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter perioden 2018- 2020.

Disposisjonsfond (i prosent av brutto driftsinntekter)	2018	2019	2020
Måsøy	20,5	24,7	30,2
Lebesby	16,7	19,9	29,8
Vardø	24,0	21,5	27,0
Karlsøy	19,5	20,4	26,8
Hasvik	20,9	26,2	24,9
Loppa	27,5	22,2	23,2
Berlevåg	19,2	19,3	20,9
Kvæfjord	10,0	11,2	19,2
Nordkapp	6,1	12,2	18,3
Skjervøy	17,1	16,8	17,9
Nesseby	15,2	16,5	16,7
Båtsfjord	11,2	12,9	15,5
Gratangen	8,9	6,2	14,9
Kautokeino	5,9	8,1	14,5
Kvæningen	13,5	12,4	14,4
Salangen	7,1	8,8	13,6
Harstad	11,4	11,0	13,4
Ibestad	15,3	4,0	11,5
Hammerfest	Ny fra 2020	Ny fra 2020	10,3
Tjeldsund	Ny fra 2020	Ny fra 2020	8,0
Lavangen	18,9	11,9	8,0
Balsfjord	6,9	6,0	7,2
Vadsø	5,8	5,5	7,1
Lyngen	7,9	7,7	6,8
Sør-Varanger	4,1	5,8	5,7
Senja	Ny fra 2020	Ny fra 2020	5,2
Nordreisa	6,1	4,0	4,5
Målselv	2,2	3,4	3,7
Tana	1,4	1,4	3,3
Alta	4,1	3,9	2,7
Bardu	6,0	3,6	2,7
Dyrøy	10,3	6,0	2,7
Storfjord	7,9	4,3	2,1
Tromsø	3,6	1,7	1,9
Sørreisa	4,1	3,1	1,2
Gamvik	3,1	0,5	0,6
Porsanger	1,8	0,5	0,5
Karasjok	0,2	0,2	0,2
Kåfjord	0,6	0,7	0,1
Troms og Finnmark	7,0	6,2	7,4
Landet uten Oslo	11,1	11,0	11,9

24 kommuner i fylket har funnet rom til å øke disposisjonsfondene i 2020, og samlet har nivået for fylket økt fra 6,2 % i 2019 til 7,4 % i 2020.

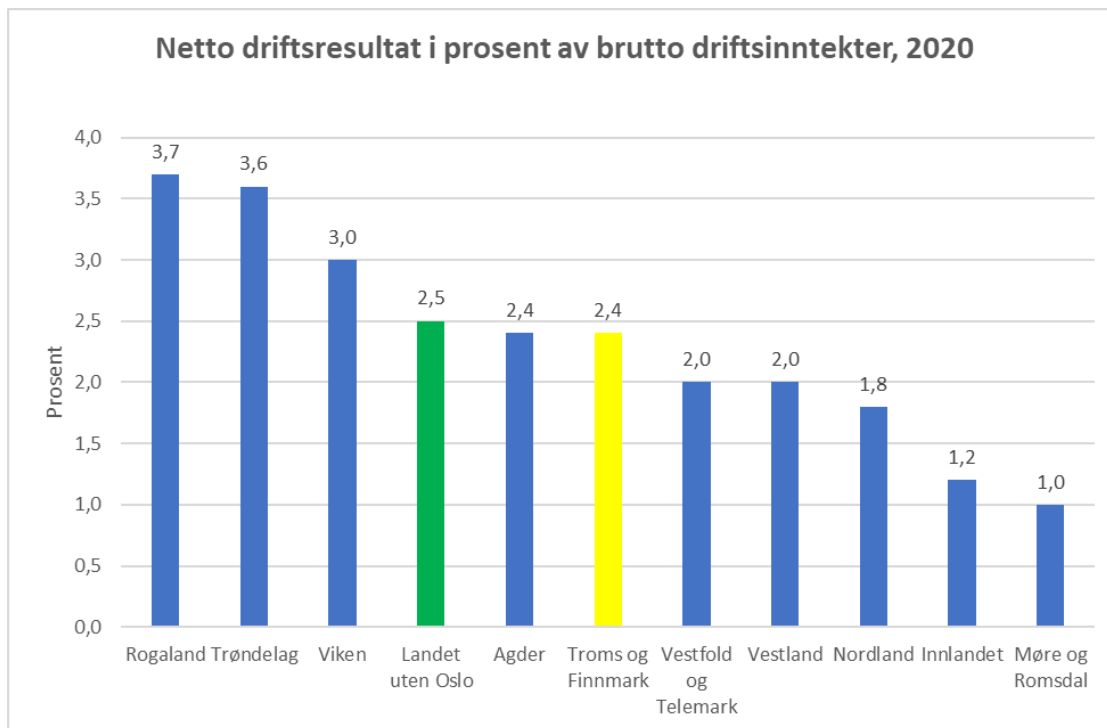
Hvis vi holder utenom Tromsø kommune som har et meget lavt nivå på sitt disposisjonsfond (1,9 %), så øker nivået for fylket til 9,1 %.

Økningen i disposisjonsfondene i 2020 må også sees i sammenheng med store utbetalinger fra Havbruksfondet, i alt 488 mill. kr. i 2020 som utgjorde 2,3 % av brutto driftsinntekter.

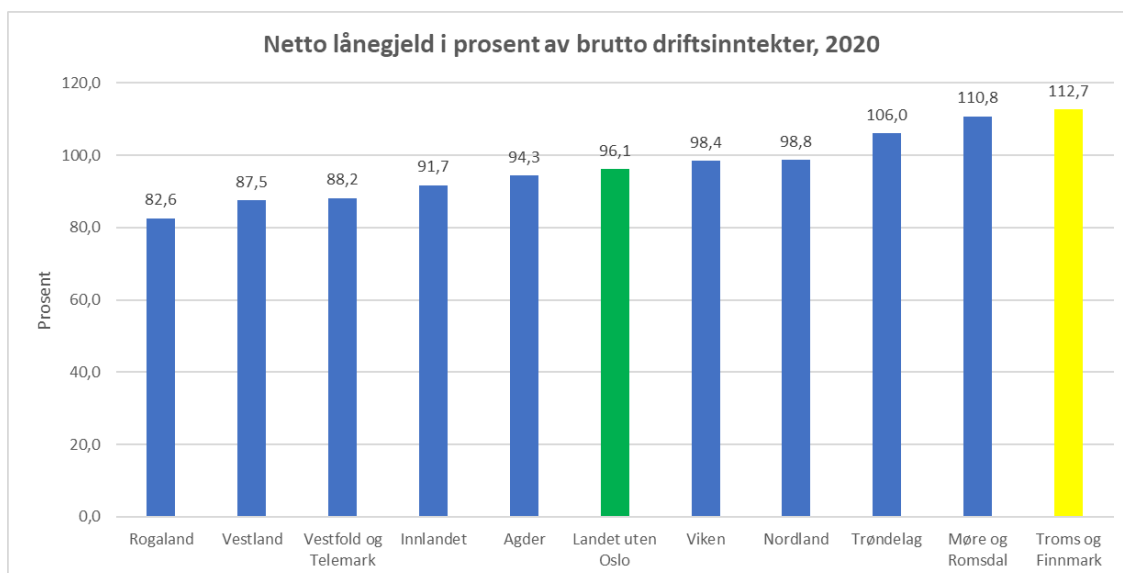
På landsbasis er disposisjonsfondene økt noe siste år, fra 11,0 % i 2019 til 11,9 % i 2020.

17 kommuner i fylket har pr. i dag disposisjonsfond over landsgjennomsnittet på 11,9 %.

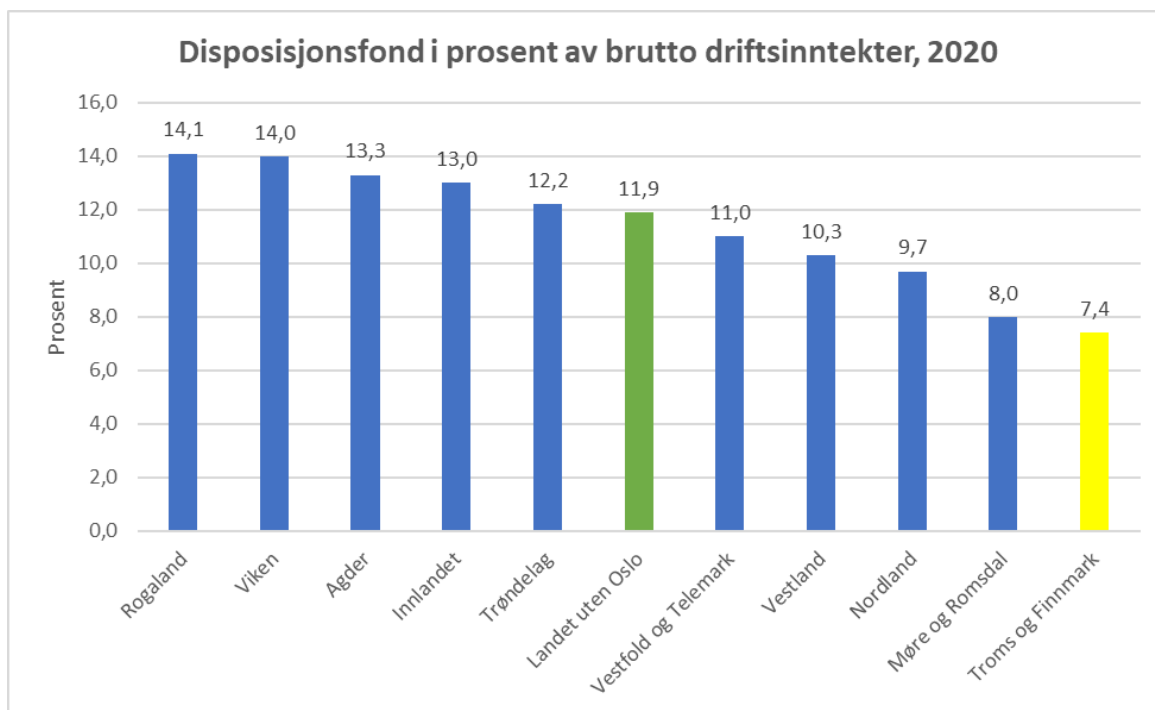
3. Sammenlikning med andre fylker - sentrale nøkkeltall

Troms og Finnmark hadde i 2020 et netto driftsresultat på 2,4 %, dette var over det anbefalte nivået på 1,75 % og omtrent på nivå med landet u/Oslo. Innlandet og Møre og Romsdal hadde de svakeste resultatene med henholdsvis 1,2 % og 1,0 %, mens Rogaland og Trøndelag hadde de beste resultatene med henholdsvis 3,7 % og 3,6 %.

Troms og Finnmark og Møre og Romsdal har i 2020 høyest nivå på netto lånegjeld av fylkene med henholdsvis 112,7 % og 110,8 %. Begge fylkene økte nivået på netto lånegjeld i løpet av siste år. Det er stor variasjon i netto lånegjeld blant fylkene, og landsgjennomsnittet er på 96,1 % er ca. 16 prosentpoeng under nivået for Troms og Finnmark.

Troms og Finnmark hadde laveste nivå på disposisjonsfondene av fylkene med 7,4 % av brutto driftsinntekter. Resultat ble imidlertid forbedret med 1,2 prosentpoeng fra 2019. Resultatet påvirkes også av at Tromsø kommune ikke har fondsmidler av betydning, og nivået for fylket uten Tromsø ligger på 9,2 %.

Landsgjennomsnittet har økt med 0,9 prosentpoeng siste år, og disposisjonsfondene utgjorde i 2020 11,9 % av brutto driftsinntektene.

4. Folketallsutvikling

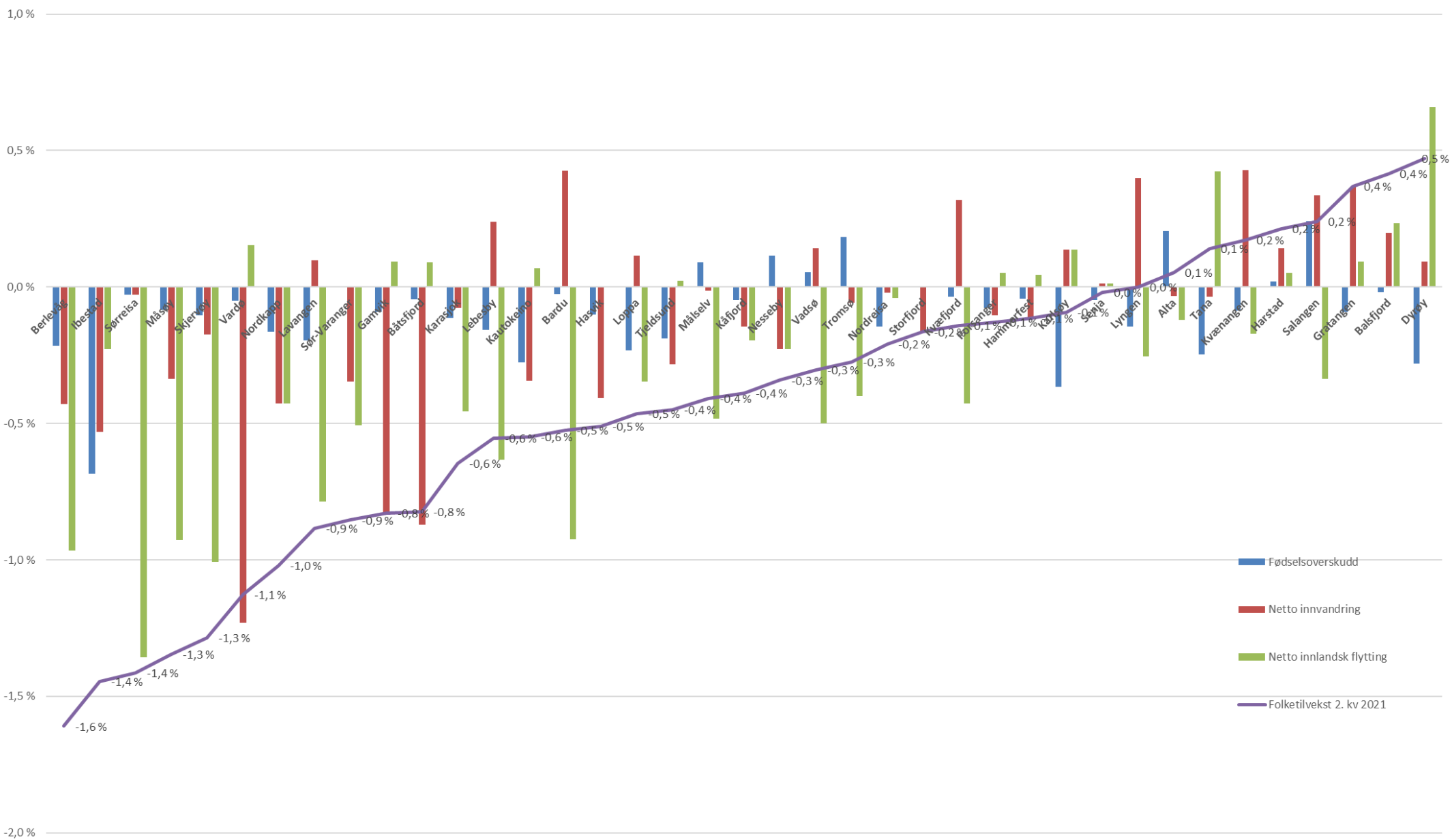
Folketallet i fylket er redusert siste halvår, fra 242 168 ved årets start til 241 680 ved utgangen av andre kvartal. I første kvartal var det en svak vekst på 112 innbyggere, mens det i 2. kvartal var en reduksjon på 600 innbyggere.

På landsbasis har det siste halvår vært en folketallsvekst på 10 802, dette tilsvarer en vekst på 0,2 %. Kun 4 av 11 fylker hadde befolkningsvekst i 2. kvartal, dette var Viken, Rogaland, Agder og Vestfold og Telemark. Størst prosentvis reduksjon i folketallet 2. kvartal hadde Trøndelag og Troms og Finnmark.

Tabellen viser endring i folketallet i 1. halvår 2021 (1.+ 2. kvartal) for kommunene i fylket.

	Folketall pr. 01.01.2021	Folketall pr. 30.06.2021	Endring 1. kvartal	Endring 2. kvartal	Endring første halvår (1.kv + 2.kv)	Prosentvis endring 1 halvår (1.kv + 2. kv)
Tana	2 829	2 845	12	4	16	0,6 %
Dyrøy	1 063	1 069	1	5	6	0,6 %
Bardu	3 959	3 977	39	-21	18	0,5 %
Balsfjord	5 559	5 579	-3	23	20	0,4 %
Harstad	24 738	24 826	35	53	88	0,4 %
Kvænangen	1 166	1 170	2	2	4	0,3 %
Alta	20 847	20 910	52	11	63	0,3 %
Karlsøy	2 172	2 177	7	-2	5	0,2 %
Senja	14 725	14 736	14	-3	11	0,1 %
Tromsø	77 095	77 106	223	-212	11	0,0 %
Tjeldsund	4 209	4 208	18	-19	-1	0,0 %
Gratangen	1 092	1 091	-5	4	-1	-0,1 %
Loppa	860	859	3	-4	-1	-0,1 %
Hammerfest	11 331	11 316	-2	-13	-15	-0,1 %
Målselv	6 609	6 600	18	-27	-9	-0,1 %
Salangen	2 089	2 084	-10	5	-5	-0,2 %
Kvæfjord	2 822	2 811	-7	-4	-11	-0,4 %
Nordreisa	4 812	4 792	-10	-10	-20	-0,4 %
Storfjord	1 831	1 821	-7	-3	-10	-0,5 %
Nesseby	880	875	-2	-3	-5	-0,6 %
Lyngen	2 773	2 755	-18	0	-18	-0,6 %
Porsanger	3 921	3 890	-26	-5	-31	-0,8 %
Hasvik	983	975	-3	-5	-8	-0,8 %
Vadsø	5 642	5 589	-36	-17	-53	-0,9 %
Karasjok	2 641	2 616	-8	-17	-25	-0,9 %
Kautokeino	2 920	2 891	-13	-16	-29	-1,0 %
Lavangen	1 020	1 009	-2	-9	-11	-1,1 %
Lebesby	1 271	1 256	-8	-7	-15	-1,2 %
Berlevåg	928	917	4	-15	-11	-1,2 %
Sør-Varanger	10 103	9 982	-35	-86	-121	-1,2 %
Kåfjord	2 072	2 043	-21	-8	-29	-1,4 %
Sørreisa	3 465	3 414	-2	-49	-51	-1,5 %
Vardø	1 959	1 929	-8	-22	-30	-1,5 %
Båtsfjord	2 200	2 165	-17	-18	-35	-1,6 %
Skjervøy	2 893	2 844	-12	-37	-49	-1,7 %
Ibestad	1 320	1 296	-5	-19	-24	-1,8 %
Gamvik	1 097	1 076	-12	-9	-21	-1,9 %
Måsøy	1 197	1 172	-9	-16	-25	-2,1 %
Nordkapp	3 075	3 009	-35	-31	-66	-2,1 %
Troms og Finnmark	242 168	241 680	112	-600	-488	-0,2 %
Landet	5 391 369	5 402 171	7 435	3 367	10 802	0,2 %

Fødselsoverskudd, netto innvandring, netto innlandsk flytting og folketilvekst, 2. kvartal 2021, i prosent

Figuren over viser endring i folketall pr. kommune i 2. kvartal 2021, samt komponentene som utgjør veksten/reduksjonen i folketallet (fødselsoverskudd, netto innvandring og netto innenlandsk flytting).

Vi ser av figuren at det i 2. kvartal kun var befolkningsvekst i 8 kommuner i fylket, hvor Dyrøy (0,5 %), Balsfjord (0,4 %) og Gratangen (0,4 %) hadde sterkest vekst. Størst tilbakegang var det i Berlevåg (1,6 %), Ibestad (1,4 %), Sørreisa (1,4 %), Måsøy (1,3 %) og Skjervøy (1,3 %).

32 kommuner hadde negativt fødselsoverskudd eller likt antall fødte/døde i andre kvartal. Fylket hadde samlet fødselsoverskudd på 105, men dette skyltes hovedsakelig at Tromsø og Alta hadde høye fødselsoverskudd.

Både innvandring og innlands flytting var negativ for fylket som helhet i 2. kvartal med henholdsvis 110 og 595 personer. Henholdsvis 24 og 23 kommuner hadde netto negativ innvandring, og netto innenlandsk flyttetap.

Figuren under viser utvikling i folketallet for landet og fylket pr. kvartal (i prosent) i perioden 2016-2021. Vi ser at det er en negativ trend både for landet og for fylket i perioden. Utviklingen i 2. kvartal i 2021 er imidlertid bedre enn samme kvartal året før både for landet og for fylket.

